

کتاب

کتاب اصول تحلیل کلان

امیر لعلی

درباره کتاب «اقتصاد کلان» نوشته دکتر محمد طبیبیان / اقتصاد کلان / نویسنده : دکتر محمد طبیبیان / ناشر : موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و توسعه / ۱۳۷۹ / ۵۳۹ صفحه. «اقتصاد کلان» از سرفصل های درسی بسیاری از رشته های تحصیلی دانشگاه های کشور محسوب می شود و لازمه تحلیل شاخص های کلان اقتصادی مانند تورم، بیکاری، اشتغال، مصرف، سرمایه گذاری و... آشنایی با این درس است. در ایران کتاب های کلان مختلفی تالیف یا به زبان فارسی ترجمه شده اند که تقسیم بندی و چیدمان فصول و مباحث مطرح شده در آنها تا حد زیادی مشابه یکدیگر است اما می توان گفت کتاب «اقتصاد کلان»، نوشته دکتر محمد طبیبیان که در سال ۷۹ منتشر شد تا حدودی متفاوت از کتاب های موجود است. در این کتاب که دارای ثثری روان است، نویسنده سعی کرده است تا تقسیم بندی نسبتاً متفاوتی را در فصل ها ایجاد کند.

■ **بیان ساده**

این کتاب در مقایسه با بسیاری از کتب ترجمه شده اقتصاد کلان به گونه ای نگاشته شده تا تقریباً همه خوانندگانی که رشته تحصیلی آنها غیر از اقتصاد باشد است نیز بتوانند مطالب مطرح شده را به آسانی درک کرده و تحلیل کنند. اگرچه کتاب دارای ثثری سلیس و روان است، اما برخی اصطلاحات ترجمه شده در آن به خصوص برای فارغ التحصیلان رشته اقتصاد نامانوس می نماید. به طور مثال «توم پولی نیروی کار» به «سراب پولی» ترجمه شده است که در کمتر کتابی این ترجمه به کار رفته است. از ویژگی های دیگر این کتاب می توان به استفاده نچندان زیاد از ریاضیات در بیان مفاهیم اشاره کرد که خوانندگن درک مفاهیم آن را آسان تر می سازد.

■ **تقسیم بندی فصول**

کتاب دارای ۲۰ فصل است که می توان آن را در ۸ بخش کلی تقسیم بندی کرد: آشنایی با اقتصاد کلان، حسابداری درآمد ملی، نظریه های مصرف، نظریه های سرمایه گذاری، بازار کار، عرضه و تقاضای پول، تبیین الگوی تعادل در اقتصاد کلان و تجارت خارجی. روند تعریف مفاهیم و آشناسازی خوانندگان با تحلیل های اقتصاد کلان در کتاب براساس این نظم منطقی بوده است: ابتدا حوزه و چارچوب مباحث اقتصاد کلان تعریف شده و مشخص شده و سعی شده است برخی شاخص های اصلی اقتصاد کلان مانند سطح قیمت ها، تورم و... معرفی شود. با این شناخت نویسنده نحوه خلق ثروت و جریان دایره وار تولید و درآمد ملی را تشریح کرده و به تبیین روابط ریاضی حساب های ملی پرداخته است. پس از آن روابط رفتاری عاملین اقتصادی در یک جامعه توصیف شده و بیان شده است که یک جامعه بر مبنای چه الگوهایی و با لحاظ چه عوامل و پارامترهای اقدام به سرمایه گذاری، مصرف و پس انداز می کند. به این ترتیب نویسنده برخی پارامترهای اثرگذار بر سمت تقاضای اقتصاد را معرفی کرده و سپس در بخش دیگری از کتاب، الگوی عرضه اقتصاد بر مبنای عرضه و تقاضای بازار کار را معرفی و منحنی عرضه اقتصاد را استخراج کرده است. در فصول بعدی، نویسنده سعی کرده است تا سایر عوامل مهم اثرگذار بر بخش تقاضای اقتصاد از جمله عرضه و تقاضای پول را به تفکیک اجزای آن معرفی و در نهایت با کنار هم قرار دادن عرضه و تقاضا کل نقطه بهینه یا تعادل اقتصادی را تعیین کند. در بخش پایانی کتاب نیز ضمن معرفی نظام پولی بین المللی، چگونگی تحلیل تراز پرداخت ها تبیین شده است. نویسنده در مقدمه این کتاب بیان داشته است که سعی کرده تا حد امکان فصول کتاب مختصر، کوتاه و غنی باشند اما به نظر می رسد این هدف ارائه برخی مطالب اصلی را تحت الشعاع قرار داده و مانع از بازگو شدن برخی سیانگ ها(زاری ها، تحلیل ها و ارائه برخی مفاهیم مهم شده است. اثر ثروت در مصرف(رابطه پیگو)، تبیین الگوی مصرف عقلایی، نظریه های تورم و بررسی علل وقوع تورم، تحلیل منحنی فیلیپس با توجه به الگوی انتظارات عقلایی، نرخ شتاب و... از مواردی است که در این کتاب به آنها پرداخته نشده و یا به خوبی مورد توجه قرار نگرفته اند.

■ **تاکید بر بخش پولی**

از ویژگی های این کتاب می توان به تمرکز بیشتر آن بر بخش پولی اقتصاد اشاره کرد تا جایی که بیش از یک چهارم مباحث مطرح شده در کتاب به ابزارها و سیاست های پولی اشاره دارد. در کتاب سعی شده است تا خواننده در حد امکان با اغلب مفاهیم حوزه پولی و بانکی آشنا شده و به نظر می رسد نویسنده بر نقش سیاست های پولی در سیاستگذاری های اقتصادی بیش از سیاست های مالی تأکید دارد. در بخش عرضه و تقاضای پول سعی شده است تا خواننده تا جایی که فضای کتاب اجازه می دهد با مکانیسم ها و سیاست های پولی در داخل کشور نیز آشنا شده و در جریان مسائل پولی و بانکی کشور قرار گیرد.

■ **تاکید بر اقتصاد ایران**

نویسنده در مقدمه کتاب به این نکته اشاره کرده است که سعی شده تا اصول نظری اقتصاد کلان در کتاب با توجه به ویژگی های خاص اقتصاد ایران ارائه شود که به نظر می رسد در بخش سیاست های پولی در این زمینه موفق بوده است. در سایر بخش ها اگرچه نویسنده فواید مانور زیادی برای ارائه مفاهیم بر اساس ویژگی های اقتصاد ایران نداشته، اما در پایان هر فصل سعی کرده است حتی المقدور پرسش هایی در خصوص مسایل اقتصادی کشور در چارچوب مباحث ارائه شده در همان فصل مطرح کند. این ویژگی در کتب ترجمه شده کلان وجود نداشته و در تالیفات داخلی نیز کمتر به چشم می خورد و موفقیت ویژه ای را برای این کتاب ایجاد کرده است. اماکن استفاده از نرم افزار PDSS برای حل مسائل پایان فصل اول کتاب از ویژگی های منحصربه فرد آن محسوب شده و در نوع خود کم نظیر است. در مجموع می توان گفت کتاب اقتصاد کلان نوشته دکتر محمد طبیبیان می تواند به عنوان یکی از کتب مرجع برای دانشجویان دوره کارشناسی اقتصاد و به عنوان کتاب آشنایی با مفاهیم اقتصاد کلان برای خوانندگان دیگر مورد استفاده قرار گیرد.

تبریزی های خبرنگاران روزنامه ها و رسانه های گروهی را به گرمی در شهر خود پذیرفتند تا خبر مهمی را منتشر کنند: «پالایشگاه دوم تبریز ساخته می شود.» پالایشگاهی که از سال ۱۳۹۲ به بعد می تواند نیاز آذربایجان و استان های همجوار به بنزین و فرآورده های نفتی را برطرف کند. مدیرعامل پالایشگاه تبریز روز دوشنبه در این باره گفت: «طرح احداث پالایشگاه دوم تبریز در دست مطالعه است و در حال حاضر به دستور آقای نعمت زاده، سرگرم تدارک زمینی به وسعت ۳۰ هکتار برای اجرای طرح هستیم.» حسین بالانشین با اشاره به مصوبه هیات دولت در تبریز برای ساخت پالایشگاه دوم افروز: «دولت با قید تأمین نفت خام از آسیای میانه با احداث پالایشگاه دوم موافقت کرده است که هم ما و هم نمایندگان محترم مجلس در حال رایزنی برای حذف این قید هستیم.»

رساندن نفت خام از جنوب کشور به تبریز یکی از مشکلات این طرح جدید است. به همین دلیل هم دولت

تنها در صورت تأمین نفت از آسیای میانه با ساخت

پالایشگاه دوم موافقت کرده است: «از سال ۱۳۸۹ ظرفیت

خط لوله ارسال و آورده به زنجان و تبریز پر خواهد شد.

با این استدلال بالانشین پشتوانه خوبی برای احداث

پالایشگاه دوم و اجرای طرح های توسعه ای در پالایشگاه

اول است چه در غیر آن صورت فرآورده باید بافتنک

به آذربایجان منتقل شوند که نه اقتصادی است و نه

بی حاشه: «خوراک پالایشگاه اول تبریز از میداین اواز –

آسماری و کشورهای حوزه دریای خزر به وسیله یک خط

لوله ۱۶ اینچی و پایانه های تکا و ری تأمین می شود.»

■ **طرح توسعه ۲۰۰ میلیون دلاری**

مدیرعامل پالایشگاه تبریز علاوه بر اعلام طرح ساخت

پالایشگاه دوم، نوید دیگری می دهد: «از سال ۱۳۸۲

مطالعات طرحی را آغاز کرده ایم که به موجب آن ظرفیت

پالایش نفت ۱۱۰هزار بشکه ای فعلی پالایشگاه به

۱۶۶هزار بشکه در روز افزایش می یابد.» وی درباره

مختصات این طرح گفت: «طرح جامع توسعه پالایشگاه

تبریز در هیات مدیره شرکت ملی پالایش و پخش به

تصویب رسیده و در مرحله بازنگری مجدد است.»

بالانشین برآورد ابتدایی طرح توسعه پالایشگاه تبریز را ۷۰۰

میلیون دلار اعلام کرد: «به دلیل تغییر مکرر منابع نفت

خام داخلی مورد نیاز، طرح جامع توسعه پالایشگاه با

تغییراتی مواجه می شود اما امیدواریم اجرای طرح توسعه تا

سال ۸۹ به پایان برسد.»

به گفته مدیرعامل پالایشگاه تبریز دو شرکت شل

گلوبال و چگانش در اجرای طرح جامع توسعه حاضر

هستند: «طرح جامع توسعه پالایشگاه تبریز در زمانی انجام

اقتصاد ایران

با افزایش ۶۰۰هزار لیتری تولید بنزین پالایشگاه اول ساخته می شود

پالایشگاه دوم تبریز

رضا زندی

شد که قرار بود روزانه ۳۷۰هزار بشکه نفت خام از آسیای میانه دریافت شود ولی این امر محقق نشد. «این هم از مضرات افتتاح خط لوله باکو – جیحان برای ایران است که نفت آسیای میانه را از ایران دریغ می کند: «قبل از افتتاح باکو – جیحان حدود ۱۳۰ تا ۱۴۰هزار بشکه از نفت آسیای میانه را دریافت می کردیم اما در حال حاضر این رقم به ۴۰ تا ۵۰هزار بشکه در روز کاهش یافته است. به همین دلیل هم در حال بررسی تأمین منابع نفت از مبادی دیگری هستیم.»

■ **دیدار با علی اف برای جبران باکو– جیحان**

حالا که خط لوله باکو– جیحان دست ایران را از دریافت نفت کشورهای آسیای میانه تنگ کرده است مسئولان کشور درصددند تا اگر نتوانستند جلوی اجرای آن را بگیرند از ابزارهای رقابتی برای مبارزه با آن استفاده کنند.

ساخت اسکله زیردریایی در تکا و احتمال ساخت یک پالایشگاه در مازندران را می توان از جمله این اقدامات دانست تا کشورهای آسیای میانه را به فروش نفت به ایران و دریافت منتظر فرآورده ترغیب کند. ایران اما یک اقدام

دیگر هم انجام داده است: «آقای احمدی نژاد در سفری

که به کشور آذربایجان انجام دادند درباره احداث یک خط

لوله مستقل واردات نفت با رئیس جمهور این کشور

■ **پروژه افزایش ۶۰۰ هزار لیتری تولید بنزین**

پالایشگاه تبریز در حال حاضر روزانه ۳ میلیون لیتر بنزین تولید می کند. در روزهای که نهفت افزایش تولید هنوز هم استوار نقش می کشد. برای تبریز برای ایران.

اولین استاد

پویان مشایخ‌آهنگرانی: سال هفتاد و سه مهندس

تازه فارغ التحصیلی بودم از دانشگاه شریف - حاصل

چهار سال تحصیل مرکز تلفنی بود که با گروهی از

همکلاسی ها ساخته بودیم و امیدی داشتیم که آن را به

مرحله تجاری برسویم. شناور شدن نرخ ارز باعث شده

بود که بتوانیم با مشابه های خارجی یارای رقابت داشته

باشیم که با عوض شدن سیاست های اقتصادی آن دوره به

بهبانه کنترل ارزش دلار و تورم و به تبع آن اختصاص

ارز ارزان به واردکنندگان آنچه که

ساخته بودیم تمام رویای هایمان نقش

پیرآب شد. خبر آمد که موسسه

تازه تاسیسی در نیاوران از طریق

امتحان ورودی دانشجوی اقتصاد

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر

طبیبیان در رشد آگاهی های اقتصادی

جامعه در این چند خط به طور کامل

قابل بیان نیست. اگر امروز در جامعه

مباحثی چون خصوصی سازی و اصلاح

یازده بنزین به ضرورت غرقابل انکاری

برای دانشه های اقتصاد خوب دند. کسانی که راه

توسعه کشور را به جای سخن پراکنی های شعارگونه و

عوام پسند در تامل و تحقیق علمی دیدند. از همین رو بود

که موسسه نیاوران مرکز تولید بهترین

تحقیقات اقتصادی بود. نقش دکتر